

## Метрики показників ефективності державної підтримки малого підприємництва в аграрному секторі

**Мета статті** - розкрити сутність і особливості метрик показників ефективності державної підтримки малого підприємництва в аграрному секторі економіки в сучасних умовах.

**Методика дослідження.** За методологічну основу дослідження слугувала сукупність методів наукового пізнання системи і механізму державної підтримки малого підприємництва в аграрному секторі. Досягненню мети сприяли загальнонаукові методи: емпіричних досліджень (вимірювання, порівняння, спостереження); теоретичних досліджень (аналіз і синтез); а також локальні (специфічні) для аналізу ситуацій (розрахунково-конструктивний).

**Результати дослідження.** Встановлено, що державна підтримка одна із складових механізму державного регулювання, налагоджена система пільгового фінансування пріоритетних галузей і суб'єктів малого підприємництва; система заходів нарощування адаптивності та конкурентоспроможності суб'єктів малого підприємництва в аграрному секторі економіки контролюючого, виконавчого, законодавчого характеру. Виявлено, що відомі методики оцінки економічної ефективності державної підтримки підприємництва в аграрному секторі можна об'єднати в групи методик: структурно-територіальні і структурно-категоріальні; макроекономічні національні; макроекономічні наддержавні. Обґрунтовано, що комплекс показників досягнення цілей державної підтримки відображається в метриці показників. Дослідники в систему оцінки показників ефективності державної підтримки малого підприємництва в аграрному секторі включають різні метрики показників. Способи оцінки ефективності державної підтримки малого підприємництва в аграрному секторі можна об'єднати в групи якісної та кількісної оцінки бюджетної, соціальної, економічної ефективності.

**Елементи наукової новизни.** Розкрито сутність та особливості метрик показників ефективності державної підтримки малого підприємництва в аграрному секторі економіки в сучасних умовах і запропоновано методичний підхід до обґрунтування основних напрямів модифікації державної підтримки, які сприяють вирішенню проблем функціонування малого підприємництва в аграрному секторі економіки. Акцентовано увагу на основних складових витрат за програмами державної підтримки розвитку підприємництва в аграрному секторі на 2021-2023 рр.

**Практична значущість.** Методичний підхід доцільно використовувати як базу в системі аналізу показників державної підтримки малого підприємництва в аграрному секторі відповідно до даних статистичної звітності суб'єктів підприємства і макропоказників соціально-економічного стану країни. Табл.: 2. Рис.: 1. Бібліогр.: 27.

**Ключові слова:** державне регулювання; державна підтримка; метрики показників ефективності; розвиток підприємництва; мале підприємництво; аграрний сектор; криза; ринок.

Русанюк Василь Васильович - аспірант відділу підприємництва, кооперації та агропромислової інтеграції, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» (03127, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10)  
E-mail: [rusanyuk.ur@ukr.net](mailto:rusanyuk.ur@ukr.net)

**Постановка проблеми.** Ефективність функціонування державної підтримки малого підприємництва в аграрному секторі неможлива без побудови адекватного національним умовам механізму державного регулювання. Одним з основних показників впливу на функціонування суб'єктів малого підприємництва в аграрному секторі економіки в 2020 р. став фактор поширення гострого респіраторного захворювання Covid-19, пов'язаного з коронавірусом SARS-CoV-2. Експертами встановлено, що коронакриза на сільськогосподарських товаровиробників впли-

ває по-різному залежно від каналів реалізації продукції, джерел фінансування, масштабів виробництва, відносин з державою та територіального місця розташування. У цілому, тільки за період січень-червень 2020 р. обсяги виробництва підприємців в сільському господарстві скоротилися на -18,7%.

З одного боку, для подолання наслідків пандемії Законом України № 3220 затверджено пакет податкових пільг для суб'єктів бізнесу, але в реальності більшість з податкових послаблень не торкнулися механізму функціонування малих фермерських і сільських господарств в Україні. З іншого боку, асоціація кооперативів і фермерів СОРА-COGECA Євросоюзу виступила проти надання будь-яких пільг для українських товарів, що

\* Науковий керівник - М.Й. Малік, доктор економічних наук, професор, академік НААН.  
© В. В. Русанюк, 2021

надходять, оскільки через санкції проти Росії їх економічні втрати вже досягли понад 10 млрд євро.

Інтегративні обсяги національної державної підтримки суб'єктів малого підприємства в аграрному секторі економіки не забезпечують високих темпів зростання обсягів виробництва. Європейський Союз виділив Україні для підтримки малого і середнього підприємства - 20 млн євро; малих фермерських господарств - 25 млн євро; економіки в цілому - 61 млн євро. У 2021 р. Україна повинна отримати перший транш 26 млн євро (з очікуваних 51 млн євро) за програмою "Підтримка ЄС для розвитку сільського господарства і малих фермерських господарств в Україні" [22].

Гнучке, результативне та адаптивне функціонування державної підтримки малого підприємства в аграрному секторі у сучасній ситуації ускладнюється станом загальної фінансової кризи з властивими для неї ризиками: погіршенням інвестиційно-інноваційного клімату; обмеженого доступу до фінансових ресурсів; ринком землі; погіршенням цінової кон'юнктури; проблем з продовольчою безпекою, реалізацією продукції і логістикою; не комплексною державною аграрною політикою.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Сучасні реалії функціонування державної підтримки малого підприємства в аграрному секторі економіки та державного регулювання розвитку підприємства в сільському господарстві представлені в роботах таких вчених, як: В. М. Анікієнко [1]; Я. М. Гадзало, М. В. Гладій, Ю. Я. Лузан [11]; О. М. Галицький, А. І. Лівінський, О. П. Дяченко [2]; М. Я. Дем'яненко, В. М. Скупий [3]; А. Д. Діброва [5, 6]; В. М. Заяць [18]; Т. В. Калашнікова, А. О. Калашніков [7]; М. А. Латинін [8]; Ю. О. Лупенко [9, 18, 19]; М. Й. Малік [18, 19, 20]; М. І. Мальований [10]; В. А. Мамчур [20]; Г. І. Мостовий [12]; А. А. Осіпова [10, 13, 14]; Л. М. Пронько, Н. М. Кулик [16]; П. Т. Саблук [3, 11]; Ю. О. Ульяновченко [23]; І. В. Фурман, Л. М. Пронько [24]; Г. В. Черевко [25]; Т. С. Шабатура, О. М. Галицький [26]; О. Г. Шпикуляк [19, 20]; Т. І. Яворська [27] та інших відомих вітчизняних економістів-дослідників. Проте відсутність інтеграційних підходів до: розвитку логістичної інфраструктури, кооперування й орієнтації на виробництво екологічно безпечної продук-

ції; стимулювання переходу господарств населення в категорію суб'єктів малого сімейного підприємства; утримання загального фінансового стану суб'єктів малого підприємства в аграрному секторі на достатньому рівні для виживання різними преференціями; реалізації державних заходів загальнологістичної спрямованості (організація складування і заощадження сільськогосподарської продукції; участь держави в закупівлі сільськогосподарської, молочної, м'ясної продукції); залучення в аграрний сектор вільних трудових ресурсів; підвищення рентабельності виробництва, інноваційної та інвестиційної привабливості суб'єктів малого підприємства; концептуальних позицій функціонування процесів розвитку підприємства в сільському господарстві з позицій удосконалення механізмів забезпечення інфраструктурної підтримки малого підприємства в аграрному секторі економіки та ряд інших питань актуалізують більш глибоке вивчення метрик системи показників ефективності функціонування державної підтримки малого підприємства в аграрному секторі в сучасних умовах.

**Мета статті** - розкрити сутність і особливості метрик показників ефективності державної підтримки малого підприємства в аграрному секторі економіки в сучасних умовах.

**Методологія дослідження.** За методологічну основу дослідження слугувала сукупність методів наукового пізнання системи та механізму державної підтримки малого підприємства в аграрному секторі. Досягненню мети сприяли загальнонаукові методи: емпіричних досліджень (вимірювання, порівняння, спостереження); теоретичних досліджень (аналіз і синтез); а також локальні (специфічні); аналізу ситуацій (розрахунково-конструктивний).

**Виклад основних результатів дослідження.** Встановлено, що державне регулювання розвитку суб'єктів малого підприємства в аграрному секторі відображає цілісність реалізованих протекціоністських заходів, що гарантують фінансову, бюджетну, правову, економічну, інвестиційну безпеку конкурентоспроможного функціонування суб'єктів малого підприємства з метою оптимізації умов та наслідків діяльності в ринковому середовищі, формування гідного рівня продовольчої безпеки громадян держави, адаптації товаровиробників до умов

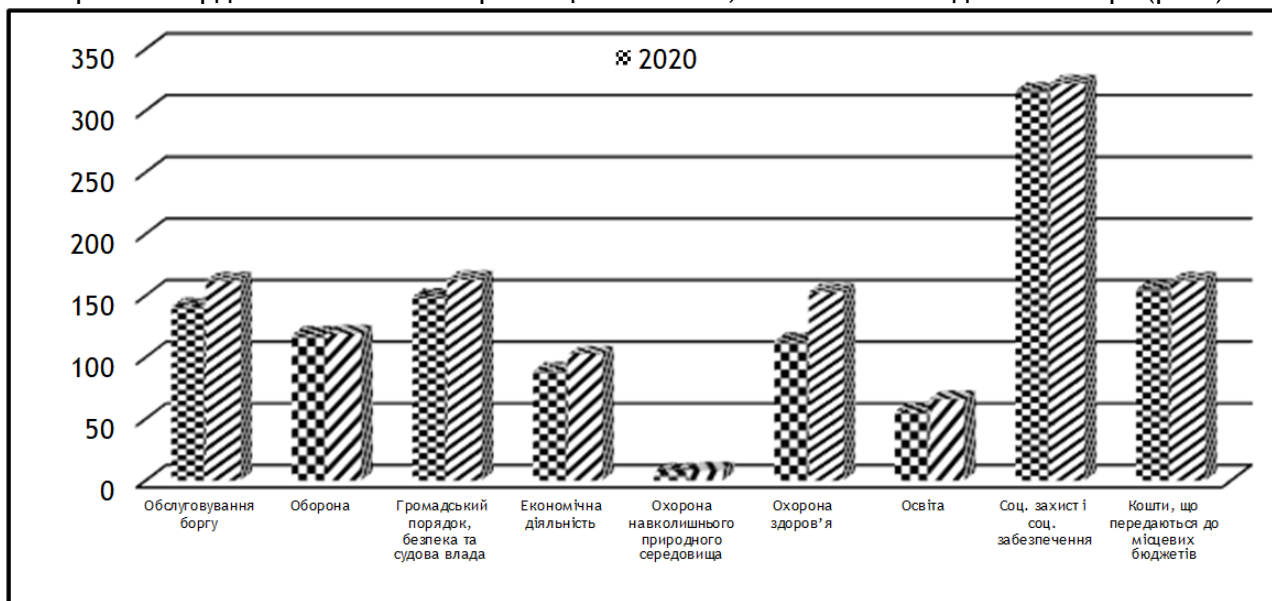
коронакризи, нестійкості та нестабільності. Цілісність економічної, організаційної, соціальної, правової складових механізму державного регулювання дозволяє актуалізувати використання інструментів реалізації пріоритетних програм розвитку аграрного сектору економіки й економіки в цілому.

Державна підтримка - це одна із складових механізму державного регулювання, налагоджена система пільгового фінансування пріоритетних галузей і суб'єктів малого підприємництва; система заходів нарощування адаптивності та конкурентоспроможності суб'єктів малого підприємництва аграрного сектору контролюючого, виконавчого, законодавчого характеру. Неадекватний рівень державної підтримки суб'єктів малого підприємництва аграрного сектору знижує конкурентоспроможність та адаптивність товаровиробників і дестабілізує весь комплекс процесів розвитку національної економіки. Реалізація інструментів державної підтримки повинна бути абсолютно прозорою і стимулювати нарощування ємності ринкової ніші малими суб'єктами підприємництва, фізичними особами-підприємцями, домогосподарствами.

Суб'єкти малого підприємництва в аграрному секторі функціонують у межах територіально-локалізованого соціально-економічного простору, гарантуючи й забезпечуючи фінансові вкладення в соціально-економічний розвиток сільського населення місцевості. Пріоритетними напрямками стимулювання розвитку малого підприємництва в аграрному секторі за кордоном визнано виробництво

екологічно чистої, високоякісної, експорторієнтованої продукції. Механізмами державного регулювання слугує пряма фінансова підтримка (дотації, субвенції, субсидії), реалізація цільових програм, спеціалізована система оподаткування, страхова і кредитна підтримка. Проте в Україні переважає реалізація інструментів прямого бюджетного фінансування у вигляді державної підтримки і вузькоспеціалізованих державних цільових програм з метою активізації соціально-економічного механізму функціонування великих і середніх суб'єктів підприємництва аграрного сектору.

Загальна сума видатків державного бюджету в 2021 р. становитиме 1 трлн 331 млрд грн і передбачена більшою мірою на: соціальний захист та соціальне забезпечення - 322 млрд грн (+6 млрд грн порівняно з 2020 р.); державний порядок, безпека та судова влада - 163 млрд грн (+14 млрд грн порівняно з 2020 р.); обслуговування боргу та засоби для місцевих бюджетів - по 162 млрд грн (+21 млрд грн і + 7 млрд грн відповідно порівняно з 2020 р.) [4, 17]. Менше за все передбачено виділення витрат на: охорону навколишнього природного середовища - 8 млрд грн (+1 млрд грн порівняно з 2020 р.); освіту - 66 млрд грн (+10 млрд грн порівняно з 2020 р.); активізацію економічної діяльності - 102 млрд грн (+13 млрд грн порівняно з 2020 р.) [15, 22]. Загальну суму видатків у 2021 р. заплановано збільшити на 62 млрд грн, що на 4,9% більше за видатки 2020 р. (рис.).



Видатки державного бюджету, запропоновані на 2021 р., млрд грн

Джерело: Наведено за матеріалами [Висновки за результатами експертизи проекту Закону України „Про Державний бюджет України на 2021 рік”. URL : <https://www.rp.gov.ua/FinControl/FinReports/?id=851>].

Незважаючи на те, що заплановано загальне збільшення видатків на економічну діяльність на 13 млрд грн, або 14,3%, відсутні витрати бюджету на реалізацію програми Мінфіну КПКВК 3511650 «Прискорення інвестицій у сільське господарство України». А за бюджетною програмою Мінекономіки КПКВК 1201150 «Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників» заплановано 4 млрд грн видатків, або 0,4% від обсягу випуску сільськогосподарської продукції у фактичних ринкових цінах 2019 р. (повинно бути не менше 1%). У 2021 р. заплановані видатки на підтримку розвитку суб'єктів підприємства аграрного сектору на -1,4 млрд грн менше, ніж у 2019 р. [21].

Для подолання наслідків пандемії реалізація комплексу дій системи функціонування державної підтримки малого підприємства в аграрному секторі повинна відображати: розвиток форм взаємодій і кооперування суб'єктів малого підприємства в аграрному секторі, асоціацій з переробки і збуту продукції, різноспрямованих гарантійних фондів; поділ коштів на розвиток сільських територій та підтримку виробництва продукції (рефор-

мування систем розподілу державної підтримки та планування); заходи державної підтримки щодо ефективнішого використання коштів Євросоюзу; затвердження нормативно-правового поля для виведення з тіні частини виробництва, соціального забезпечення, підтримки доходів, обліку структурних змін у соціально-економічних балансах діяльності, скорочення періодів самоексплуатації суб'єктів малого підприємства в аграрному секторі; звільнення на кілька місяців від сплати єдиного податку 4 групи (податкові канікули) та ін.

У 2021 р. вперше заплановано витрати на: а) включення сільськогосподарських кооперативів у всі програми державної підтримки АПК як реципієнтів; б) підтримку сільськогосподарських кооперативів та виробників при втраті врожаю через надзвичайні ситуації природного або техногенного характеру. Програми державної підтримки підприємств аграрного сектору на 2021-2023 рр. з витратами із бюджету 16,3 млрд грн уже розроблені фахівцями Мінекономіки (табл. 1) [4, 17].

#### 1. Витрати по програмах на пряму державну підтримку підприємства в аграрному секторі та підтримку діяльності с/г кооперативів на 2021-2023 рр.

Складові витрат	2021	2022	2023
пряма державна підтримка	3,8 млрд грн		
підтримка с/г кооперативів	2 млрд 425 млн грн		
підтримка обслуговуючих с/г кооперативів	40 млн грн	60 млн грн	80 млн грн
субсидія для кооперативів на 1 га оброблюваних угідь	30 млн грн	36 млн грн	54 млн грн
дотація на утримання корів у кооперативах	100 млн грн	100 млн грн	150 млн грн
фінансова підтримка кооперативам на поворотній основі	500 млн грн	500 млн грн	500 млн грн
здешевлення: кредитів	4,4 млрд грн	4,5 млрд грн	4,8 млрд грн
страхових платежів	2,3 млрд грн	3,5 млрд грн	4 млрд грн
придбання основних засобів виробництва та надання спеціальних бюджетних дотацій на здешевлення інвестицій	1,2 млн грн		
компенсація на/за: придбання с/г техніки	2 млрд грн	2 млрд грн	2 млрд грн
садивний матеріал	300 млн грн	400 млн грн	500 млн грн
підтримка: біорізноманіття тварин	180 млн грн		
придбання земельних ділянок	500 млн грн		
розвитку органічного виробництва	30 млн грн	40 млн грн	50 млн грн
виращування нішевих культур	295 млн грн		
покращення якості погोलів'я	350 млн грн		
виплати на корову	1,7 млн грн		
виробництво продукції з доданою вартістю у бджільництві, вівчарстві та козівництві	300 млн грн		

Джерело: Наведено за матеріалами [Пропозиції Мінекономіки щодо державної підтримки аграрної галузі на 2021-2023 рр. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/na-agrarnomu-komiteti-predstavili-programi-derzhpidtrimki-apk-na-2021-2023-roki>].

Критерії ефективності державної підтримки малого підприємництва в аграрному секторі сформульовані таким чином, що більшою мірою їх можна віднести до критеріїв результативності функціонування. Немає абсолютно ідеальної методики оцінки ефективності систем державної підтримки малого підприємництва у цій сфері. Стійке функціонування суб'єктів малого підприємництва в аграрному секторі тісно залежить від результативності державних програм підтримки та характеризується показниками розвитку економічної безпеки і зниження темпів скорочення поголів'я тварин.

Відомі методики оцінки соціально-економічної ефективності державної підтримки підприємництва в аграрному секторі можна об'єднати в такі групи: а) структурно-територіальні та структурно-категоріальні методики (аналіз напрямів державної підтримки з використанням математичного інструментарію та на основі побудови виробничої функції прибутку; аналіз факторів виробництва на основі побудови функції Кобба-Дугласа; обґрунтування нормативів державної підтримки та розробка нормативів підтримки на регіональному рівні); б) макроекономічні національні методики (оцінки соціально-економічної ефективності реалізації: державних програм і бюджетних коштів у сільському господарстві; рекомендації щодо: оцінювання стійкого розвитку сільського господарства; встановлення обсягу вилучених через механізм ціноутворення з аграрного сектору фінансових ресурсів; витрат на виробництво, індикативних цін, точної рентабельності); в) макроекономічні наддержавні методики (методика ефективного захисту: порівняння внутрішніх цін на продукцію зі світовими; критерії оцінки: Nominal protection coefficient, Nominal protection rate, Effective protection coefficient, Effective protection rate, Effective subsidy coefficient; методика організації економічної співпраці та розвитку: оцінка національної політики, встановлення джерел трансфертів, збір інформації про одержувачів; критерії оцінки: податкові стандарти, Nominal Assistance Coefficient producers, General Services Support Estimate, Total Support Estimate, Single Commodity Transfers; методика Світової організації торгівлі: оцінка національної політики, встановлення параметрів спотворення в торгівлі; критерії оцінки: Producer Support Estimates).

Традиційні методи системи оцінки актуалізовані в межах лінійного моделювання розвитку малого підприємництва в аграрному секторі економіки, статичних і кількісних критеріїв досягнень і витрат (низькі витрати системи державної статистики). Інноваційні методи системи оцінки актуалізовані в межах динамічного й адаптивного моделювання розвитку малого підприємництва в аграрному секторі економіки, динамічних та якісних критеріїв досягнень і витрат (вищі витрати системи державної статистики).

Комплекс показників або оцінок досягнення цілей державної підтримки відображається в метриці показників. Вітчизняні дослідники в систему оцінки показників ефективності функціонування державної підтримки малого підприємництва в аграрному секторі включають різні показники. До найпоширеніших питомих показників розвитку малого підприємництва в аграрному секторі країни відносяться: частка малих підприємств аграрного сектору в доданій вартості по всіх підприємствах усіх галузей країни; частка зайнятих на роботах у малому підприємстві аграрного сектору в загальній кількості зайнятих у підприємстві усіх галузей країни; частка малих підприємств аграрного сектору в загальній кількості підприємств усіх галузей країни.

Обґрунтовано, що система показників оцінки ефективності функціонування державної підтримки малого підприємництва в аграрному секторі повинна вирішувати кілька завдань: оцінювати ефективність функціонування органів влади на всіх етапах реалізації програм державної підтримки малого підприємництва; вносити корективи в реалізацію програм підтримки малого підприємництва в аграрному секторі за результатами моніторингу; розкривати динаміку розвитку малого підприємництва в аграрному секторі по регіонах; зіставляти результативність діяльності органів влади за різними сільськими територіями.

У методиці оцінки функціонування владних структур по державній підтримці малого підприємництва в аграрному секторі розраховуються ряд фінансових коефіцієнтів (розподілу малого підприємництва в аграрному секторі; інвестицій в мале підприємництво в аграрному секторі; питомої ваги: малого підприємництва в аграрному секторі у виробництві валового регіонального продукту країни; працездатного населення у малому

підприємстві в аграрному секторі від загального числа працездатного населення в країні; податкових надходжень до бюджету суб'єкта країни від діяльності суб'єктів малого підприємництва в аграрному секторі; середньомісячної заробітної плати працюючих у малому підприємстві в аграрному секторі відносно середньомісячної заробітної плати в країні). На базі узагальнювального комплексного показника фінансових коефіцієнтів можна відстежувати моніторинг функціонування владних структур щодо державної підтримки малого підприємництва в аграрному секторі і фіксувати за різними методиками оцінки результативності бюджетних витрат на різних рівнях ієрархії.

У систему критеріїв оцінки результативності державної підтримки малого підприємництва в аграрному секторі слід також внести показники: сума коштів, що відраховуються із регіонального бюджету; віддача бюджетних коштів, витрачених на реалізацію заходів щодо сприяння розвитку малого підприємництва в аграрному секторі (співвідношення обсягу коштів державної фінансової підтримки (один із показників бюджетної ефективності) і обсягу платежів у бюджетну систему (державні позабюджетні фонди і бюджети усіх рівнів); відношення річного приросту: обсягу реалізованої продукції суб'єктами малого підприємництва в аграрному секторі до обсягу бюджетних коштів, спрямованих на їх підтримку; доходів працівників малого підприємництва в аграрному секторі за рахунок збільшення числа робочих місць до обсягу бюджетних коштів, спрямованих на підтримку малого підприємництва в аграрному секторі).

За результатами досліджень вітчизняних вчених можна наступним чином згрупувати способи оцінки ефективності державної підтримки малого підприємництва в аграрному секторі:

1) якісні оцінки: 1.1) бюджетної ефективності (зміна оподаткованої бази; обсяг податкових надходжень відносно обсягу коштів, спрямованих на підтримку малого підприємництва в аграрному секторі; надходжень від експорту); 1.2) соціальної ефективності (розмір середньомісячної заробітної плати в малому підприємстві в аграрному секторі; чисельність працевлаштованих в малому підприємстві в аграрному секторі; числа створених робочих місць і працевлаштованих безробітних у малому

підприємстві в аграрному секторі); 1.3) економічної ефективності (кількість суб'єктів малого підприємництва в аграрному секторі, які поліпшили економічну результативність функціонування; суб'єктів малого підприємництва в аграрному секторі; оборот суб'єктів малого підприємництва в аграрному секторі; залучення інвестицій в основний капітал; частка малого підприємництва в аграрному секторі у валовому внутрішньому та регіональному продукті; розробка об'єктів інфраструктури; продуктивність праці і результативність в малому підприємстві в аграрному секторі; обсяги робіт (послуг), продукції малого підприємництва в аграрному секторі);

2) кількісні оцінки: 2.1) бюджетної ефективності (збільшення збирання податків із суб'єктів малого підприємництва в аграрному секторі; зворотність коштів на оплатній основі, що направляються з бюджету для підтримки суб'єктів малого підприємництва в аграрному секторі); 2.2) соціальної ефективності (рівень добробуту населення; соціальна напруженість і рентабельність функціонування суб'єктів малого підприємництва в аграрному секторі); 2.3) економічної ефективності (залучення додаткових та позабюджетних фінансових засобів на підтримку суб'єктів малого підприємництва в аграрному секторі; забезпечення збереження ринкової ніші суб'єкта малого підприємництва в аграрному секторі в конкурентному середовищі; зниження рівня тіньового обороту в малому підприємстві в аграрному секторі).

До таких, що відображають стабільність функціонування малого підприємництва в аграрному секторі, належать показники:

а) бюджетної та економічної ефективності: доступність до фінансових ресурсів: частка кредиту, що видається на термін понад 1,5-2 роки, частка портфеля корпоративних кредитів суб'єктів малого підприємництва в аграрному секторі; сума (загальна; частка в бюджеті; на одне мале підприємство) коштів, що виділяються з бюджету регіону; податкових і неподаткових платежів, що надійшли до бюджету регіону; частка участі суб'єктів малого підприємництва в аграрному секторі в державних закупівлях; співвідношення спрямованих коштів до суми податкових платежів, що надійшли; фінансування гарантійних організацій регіону;

б) технічної ефективності: кількість суб'єктів малого підприємництва в аграрному секторі, що припадають на одного сільського жителя; частка: малого підприємництва в аграрному секторі в доданій вартості по всьому підприємництву в аграрному секторі; суб'єктів малого підприємництва в аграрному секторі від загального числа підприємців в аграрному секторі; вкладень суб'єктів малого підприємництва в аграрному секторі в податковій надходженні бюджету регіону; зайнятих у малому підприємстві в аграрному секторі від загального числа зайнятих у підприємстві в аграрному секторі; соціально-економічно активного працездатного населення, що працює у малих підприємствах в аграрному секторі.

У Міністерстві фінансів України 10.06.2021 р. відбулася презентація річного звіту за

2020 р. Фонду розвитку підприємництва (ФРП). Завдяки ФРП реалізується низка програм з підтримки фінансування мікро, малих та середніх підприємств (ММСП); формування дієвої державної політики сприяння розвитку бізнесу. Зокрема, “загальний обсяг фінансової підтримки малого бізнесу України за всіма програмами ФРП становить майже 48 млрд гривень... За результатами 2020 р. спільні плани Уряду України та наших міжнародних партнерів... реалізовано у повному обсязі. Це дає нам підстави для запровадження нових проєктів - не лише за підтримки Уряду Німеччини, а й інших міжнародних фінансових організацій” [17]. Особливості загального обсягу фінансової підтримки малого бізнесу України відображаються в розкритті основних складових фінансової звітності ФРП за 2020 рік (табл. 2) [17].

## 2. Складові фінансової звітності ФРП в Україні за 2020 р., євро

Складові фінансової звітності	2019	2020
Всього активів, у тому числі:	48 511 120	91 077 893
Грошові кошти та їх еквіваленти	4 140 139	48 173 057
Кредити банкам	42 339 574	39 252 846
Необоротні активи	7 203	6 736
Похідний фінансовий інструмент	2 020 139	3 525 450
Всього зобов'язань, у тому числі:	19 113 202	49 574 740
Кредити отримані	16 202 000	15 974 000
Винагорода за адміністрування	91 691	116 794
Грант, отриманий від KfW за Програмою “FinancEast”	2 819 511	1 865 163
Грант, отриманий за Програмою 5-7-9%	-	31 124 541
Кредиторська заборгованість за Програмою “FinancEast”	-	22 175
Всього зобов'язання, власний капітал та трансляційні різниці	48 511 120	91 077 893
Всього сукупні прибутки та збитки за рік, у тому числі:	5 595 819	5 144 791
Процентний дохід	2 547 958	2 195 210
Процентні витрати	-165 253	-161 450
Чистий процентний дохід	2 382 705	2 033 760
Чистий процентний дохід після вирахування резерву	2 426 357	1 557 111
Чистий прибуток (збиток)	5 595 819	5 144 791
Надходження коштів гранту KfW за Програмою “FinancEast”	2 833 000	5 333 000
Надходження від Уряду України коштів гранту за Програмою “Доступні кредити 5-7-9%”	-	47 662 441
Кошти, отримані від Уряду України на збільшення капіталу Фонду для виплати гарантії за Програмою “Доступні кредити 5-7-9%”	-	18 655 254
Отримані від банків комісії за надання гарантії за Програмою “Доступні кредити 5-7-9%”	-	3 050
Чисті грошові кошти, використані на іншу діяльність	53 006 713	2 820 420
Чисті зміни в грошових коштах та еквівалентах	(1 887 561)	53 413 712
Трансляційні різниці	-	(9 380 794)
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	6 027 700	4 140 139
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	4 140 139	48 173 057

Джерело: Наведено за матеріалами [Пропозиції Мінекономіки щодо державної підтримки аграрної галузі на 2021-2023 рр. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/sergij-marchenko-zagalnij-obsyag-finansovoyi-pidtrimki-malogo-biznesu-ukrayini-za-programoyu-frp-stanovit-majzhe-48-mlrd-grn>].

Для забезпечення виживання малого підприємництва в аграрному секторі в умовах порушення макроекономічної стабільності необхідно докласти більше зусиль, зокрема:

вдаватись до нестандартних підходів і рішень; вкладати кошти в розвиток науки; генерувати нові ідеї. Малому підприємству в аграрному секторі необхідно спиратися на компетентність працівників, платформу необхідних навичок для ухвалення інноваційних рішень.

Для підвищення ефективності функціонування суб'єктів малого підприємства необхідно реалізовувати додаткові преференції через підтримку державою в кооперуванні суб'єктів, логістичної інфраструктури, кредитуванні, фінансуванні.

Методологія оцінки ефективності органів влади в системі підтримки суб'єктів малого підприємства в аграрному секторі опрацьована вкрай слабо. Результативність органів влади у системі підтримки суб'єктів малого підприємства в аграрному секторі визначається безліччю факторів, які потребують систематизації, конкретизації, групування для обліку в інтегративній комплексній оцінці ефективності органів влади регіону.

#### Список бібліографічних посилань

1. Анікієнко В. М. Інституційні засади державного регулювання аграрного ринку на регіональному рівні URL : <https://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2010-2/doc/3/19.pdf>.
2. Галицький О. М., Лівінський А. І., Дяченко О. П. Організаційно-економічний механізм державного регулювання аграрного виробництва в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 3. С. 93-98.
3. Державна політика фінансової підтримки розвитку аграрного сектору АПК : монографія / [М. Я. Дем'яненко, П. Т. Саблук, В. М. Скупий та ін.]; за ред. М. Я. Дем'яненка. Київ : ННЦ ІАЕ, 2011. 372 с.
4. Державний бюджет на 2021 рік: детальний аналіз аграрних видатків та державної підтримки. URL : <https://www.agropolit.com/news/17897-derjavnyi-byudjet-2021>.
5. Діброва А. Д. Державне регулювання сільськогосподарського виробництва: теорія, методологія, практика : монографія. Київ : Формат, 2008. 488 с.
6. Діброва А. Д. Теоретико-методологічні засади державної підтримки сільського господарства України. *Національний вісник НУБіП України*. 2009. Вип. 142. С. 19-24.
7. Калашнікова Т. В., Калашніков А. О. Інституційні засади державної підтримки розвитку аграрного сектора. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. Вип. 2 (42). С. 58-67.
8. Латинін М. А. Аграрний сектор економіки України: механізми державного регулювання : монографія. Харків : ХНАДУ "Магістр", 2006. 320 с.
9. Лупенко Ю. О. Розвиток господарської діяльності на сільських територіях: моделі та форми. *Перспективні форми організації господарської діяльності на селі : збірник праць*. URL : [https://www.issuu.com/nnc\\_iae/docs/19\\_35\\_per\\_for\\_orh\\_hos](https://www.issuu.com/nnc_iae/docs/19_35_per_for_orh_hos).
10. Мальований М. І., Осінова А. А. Кредитні аспекти державної підтримки сільськогосподарського виробництва України. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. Т. 31(70). № 4. С. 96-102.
11. Модернізація державної політики розвитку аграрної сфери України: виклики, шляхи вирішення : монографія / Гадзало Я. М., Гладій М. В., Саблук П. Т., Лузан Ю. Я. Київ : Аграрна наука, 2020. 330 с.

**Висновки.** Встановлено, що державна підтримка - одна із складових механізму державного регулювання, налагоджена система пільгового фінансування пріоритетних галузей і суб'єктів малого підприємства; система заходів нарощування адаптивності та конкурентоспроможності суб'єктів малого підприємства в аграрному секторі економіки контролюючого, виконавчого, законодавчого характеру. Виявлено, що відомі методи оцінки економічної ефективності державної підтримки підприємства в аграрному секторі можна об'єднати в групи методик: структурно-територіальні і структурно-категоріальні; макроекономічні національні; макроекономічні наддержавні. Обґрунтовано, що комплекс показників досягнення цілей державної підтримки відображається в метриці показників. Способи оцінки ефективності державної підтримки малого підприємства в аграрному секторі можна об'єднати в групи якісної і кількісної оцінки бюджетної, соціальної, економічної ефективності.

#### References

1. Anikiienko, V.M. (2019). Institutsiini zasady derzhavnoho rehuliuвання ahrarnoho rynku na rehionalnomu rivni [Institutional positions of state regulation of the agrarian market at regional level]. Retrieved from: <https://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/> [In Ukrainian].
2. Halitskii, O.M., Livinskii, A.I. & Diachenko, O.P. (2019). Orhanizatsiino-ekonomichniy mehanizm derzhavnoho rehuliuвання ahrarnoho vyrobnytstva v Ukraini [The organizational-economic mechanism of state regulation of agrarian manufacture in Ukraine]. *Investitsii : praktika ta dosvid*, 3, pp. 93-98 [In Ukrainian].
3. Demianenko, M.Ya., Sabluk, P.T., Skupyi, V.M., et al. (2011). Derzhavna politika finansovoi pidtrimki rosvitku ahrarnoho sektoru APK : monohrafiia. [State politicians of financial support of development of agrarian sector of agriculture : monograph]. Kyiv : NNTs "IAE" [In Ukrainian].
4. Derzhavnyi biudzheth na 2021 rik : detalnyi analiz ahrarnykh vydatkiv ta derzhavnoi pidtrimki [The state budget for 2021: the detailed analysis of agrarian expenses and the state support]. Retrieved from: <https://www.agropolit.com/news/17897-derjavnyi-byudjet-2021> [In Ukrainian].
5. Dibrova, A.D. (2008). Derzhavne rehuliuвання silskohospodarskoho vyrobnytstva : teoriia, metodolohia, praktika : monohrafiia. [Agricultural production state regulation: the theory, methodology, practice : monograph]. Kyiv : Format [In Ukrainian].
6. Dibrova, A.D. (2009). Teoretiko-metodolohichni zasady derzhavnoi pidtrimki silskoho hospodarstva Ukrainy [Teoretiko-methodological positions of the state support of agriculture of Ukraine]. *Natsionalnyi visnik NUBiP Ukrainy*, 142, pp. 19-24 [In Ukrainian].
7. Kalashnikova, T.V. & Kalashnikov, A.O. (2019). Institutsiini zasady derzhavnoi pidtrimki rozvitku ahrarnoho sektoru [Institutional positions of the state support of development of agrarian sector]. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment : aktualni pytania nauki i praktiki*, 2 (42), pp. 58-67 [In Ukrainian].
8. Latynin, M.A. (2006). Ahrarnyi sektor ekonomiki Ukrainy: mehanizmy derzhavnoho rehuliuвання : monohrafiia [Agrarian sector of economy of Ukraine: state regulation mechanisms : monograph]. Kharkiv : KhNADU "Mahistr" [In Ukrainian].

12. Мостовий Г. І. Агробізнес: державне регулювання : монографія. Харків : Основа, 2002. 300 с.
13. Осіпова А. А. Еволюція та сутність державного регулювання аграрного сектору економіки. Соціально-економічні засади формування економічної системи України : монографія. Умань, 2019. С. 140-144.
14. Осіпова А. А. Аналіз результативності державної підтримки сільськогосподарського виробництва в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Економічні науки»*. 2020. Вип. 38. С. 37-41. URL : <http://www.ej.journal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/646/637> (дата звернення: 25.07.2020).
15. Про затвердження Порядку надання фінансової державної підтримки суб'єктам малого та середнього підприємництва : Постанова кабінету Міністрів України від 24.01.2020 р. № 28. URL : <https://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-%D0%BF#Text>.
16. Пронько Л. М., Кулик Н. М. Напрями реалізації державної підтримки аграрного сектору економіки в ринкових умовах господарювання. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 1. С. 23-32.
17. Пропозиції Мінекономіки щодо державної підтримки аграрної галузі на 2021-2023 рр. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/na-agrarnomu-komiteti-predstavili-programi-derzhpidtrimki-ark-na-2021-2023-roki>.
18. Розвиток підприємництва і кооперації: інституціональний аспект : монографія / Лупенко Ю. О., Малік М. Й., Заяць В. М. та ін. Київ : ННЦ "ІАЕ", 2016. 430 с.
19. Розвиток малих аграрних підприємств у ринковому інституційному середовищі: індикатори та ефективність : монографія / [Лупенко Ю. О., Шпикуляк О. Г., Малік М. Й. та ін.] ; за ред. О. Г. Шпикуляка. Київ : ННЦ "ІАЕ", 2017. 204 с.
20. Розвиток сільськогосподарської кооперації та інтеграційні процеси в аграрному секторі економіки : монографія / Малік М. Й., Шпикуляк О. Г., Мамчур В. А. та ін. Київ : ННЦ "ІАЕ", 2019. 374 с.
21. Сільське господарство України за 2019 рік : збірник. Київ : Держаналітинформ, 2020. 230 с.
22. Угода між Урядом України та Європейською Комісією про фінансування заходу "Підтримка ЄС для розвитку сільського господарства та малих фермерських господарств в Україні" від 28.01.2020 р. URL : [https://www.ips.ligazakon.net/document/MU20011?an=2&hide=true&snippet\\_id=snippet\\_222436](https://www.ips.ligazakon.net/document/MU20011?an=2&hide=true&snippet_id=snippet_222436).
23. Ульяновченко Ю. О. Конкурентоспроможність аграрного сектора економіки: механізми державного регулювання : монографія. Харків : Асоціація докторів наук з державного управління, 2013. 372 с.
24. Фурман І. В., Пронько Л. М. Формування державної програми підтримки підприємств-агровиробників України з урахуванням світового досвіду. *Економіка АПК*. 2019. № 11. С. 85-89.
25. Черевко Г. В. Державне регулювання діяльності агрохолдингов в умовах конкуренції в сільському господарстві. *Аграрна економіка*. 2019. Т. 12. № 1/2. С. 67-78.
26. Шабатура Т. С., Галицький О. М. Державне регулювання в контексті нарощення економічного потенціалу агропродовольчих підприємств України. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2019. № 3. С. 89-99.
27. Яворська Т. І. Малий бізнес у сільському господарстві: теорія і практика : монографія. Київ : ННЦ "ІАЕ", 2012. 405 с.
9. Lupenko, Yu.O. (2020). Rozvitok hospodarskoi diialnosti na silskih teritoriiakh : modeli ta formy. Perspektivni formy orhanizatsii hospodarskoi diialnosti na sili : zbirnik pratsi [Economic activities development in rural territories: models and forms. Perspective forms of the organisation of economic activities on village : the collection of works]. Retrieved from: [https://www.issuu.com/nnc\\_iae/docs/19\\_35\\_per\\_for\\_orh\\_hos](https://www.issuu.com/nnc_iae/docs/19_35_per_for_orh_hos) [In Ukrainian].
10. Malovanyi, M.I. & Osipova, A.A. (2020). Kreditni aspekty derzhavnoi pidtrimki silskohospodarskoho vyrobnytstva Ukrainy [Credit aspects of the state support of agricultural production of Ukraine]. *Vcheni zapiski Tavriiskoho natsionalnoho universitetu imeni V.I. Vernadskoho. Seria : Ekonomika I upravlinnia, Vol. 31 (70), 4, pp. 96-102* [In Ukrainian].
11. Hadzalo, Ya.M., Hladii, M.V., Sabluk, P.T. & Luzan, Yu.Ya. (2020). Modernizatsia derzhavnoi politiki rozvitku aharnoi cfery Ukrainy: vyklyky, shliahi : monohrafiia. [Modernisation of a state policy of development of agrarian sphere of Ukraine: calls, decision ways: monograph]. Kyiv : Aharna nauka [In Ukrainian].
12. Mostovoi, H.I. (2002). Ahrobiznes: derzhavne rehuliuвання: monohrafiia [Agrarian business: state regulation : monograph]. Kharkiv : Osнова [In Ukrainian].
13. Osipova, A.A. (2019). Evoliutsiia ta sutnist derzhavnoho rehuliuвання aharnoho sektoru ekonomiky. Sotsialno-ekonomichni zasady formuvannya ekonomichnoi systemy Ukrainy : monohrafiia. [Evolution and essence of state regulation of agrarian sector of economy. Economic and social situations of formation of economic system of Ukraine: monograph]. Uman [In Ukrainian].
14. Osipova, A.A. (2020). Analiz rezultativnosti derzhavnoi pidtrymky silskohospodarskoho vyrobnytstva v Ukraini [The analysis of productivity of the state support of agricultural production in Ukraine]. *Naukovyi visnik Khersonskoho derzhavnoho universitetu. Seriia : Ekonomichni nauki, 38, pp. 37-41*. Retrieved from: <http://www.ej.journal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/646/637> [In Ukrainian].
15. Pro zatverdzhennia Poriadku nadannia finansovoi derzhavnoi pidtrymky subiektam maloho ta serednoho : Postanova Kabinetu Ministrov Ukrainy vid 24 sichnia 2020 r. # 28 [About the statement of the Order of granting of financial state support to subjects of small and medium business : The Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 28 from January 24, 2020]. Retrieved from: <https://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-%D0%BF#Text> [In Ukrainian].
16. Pronko, L.M. & Kylik, N.M. (2019). Napriamy realizatsii derzhavnoi pidtrymky aharnoho sektory ekonomiky v rynkovykh umovakh [Directions of realisation of the state support of agrarian sector of economy in market conditions of managing]. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment : aktualni pytanja nauki i praktiki, 1, pp. 23-32* [In Ukrainian].
17. Propozitsii Minekonomiki shchodo derzhavnoi pidtrymky aharnoi halusi na 2021-2023 rr. [Offers of the Ministry of Economics on the state support of agrarian branch on 2021-2023]. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/news/na-agrarnomu-komiteti-predstavili-programi-derzhpidtrimki-ark-na-2021-2023-roki> [In Ukrainian].
18. Lupenko, Yu.O., Malik, M.Yo. & Zaiats, V.M. (2016). Rozvitok pidpriemnitstva I kooperatsii : institutsionalnyi aspekt : monohrafiia. [Business and cooperation development: institutional aspect: monograph]. Kyiv : NNTs "IAE" [In Ukrainian].
19. Lupenko, Yu.O., Shpykuliak, O.H. & Malik, M.Yo. (2017). Rozvitok malych aharnykh pidpriemstv u rynkovomu institutsiinomy seredovishchi : indikatory ta efektyvnist : monohrafiia. [Development of the small agrarian enterprises in the market institutional environment: indicators and efficiency: monograph]. Kyiv : NNTs "IAE" [In Ukrainian].
20. Malik, M.Yo., Shpykuliak, O.H. & Mamchur, V.A. (2019). Rozvitok silskohospodarskoi kooperatsii ta intehtatsiini protsesy v aharnomy sektori ekonomiky : monohrafiia [Development of agricultural cooperation and integration processes in agrarian sector of economy: monograph]. Kyiv : NNTs "IAE" [In Ukrainian].
21. Silske gospodarstvo Ukrainy za 2019 rik : zbirnyk [Agriculture of Ukraine for 2019 : collection]. Kyiv : Derzhanalitinform [In Ukrainian].

22. Uhoda mizh Uriadom Ukrainy ta Evropeiskoiu Komisiieiu pro finansuvannia zahodu "Pidtrymka ES dlia rozvitku silskoho hospodarstva ta malyh fermerskih hospodarsv v Ukraini" vid 28.01.2020 r. [The agreement between the government of Ukraine and the Evropejsky Commission about action financing "Support by the Evropejsky Union of development of agriculture and small farms in Ukraine" 28.01.2020]. Retrieved from: [https://www.ips.ligazakon.net/document/MU20011?an=2&hide=true&snippet\\_id=snippet\\_222436](https://www.ips.ligazakon.net/document/MU20011?an=2&hide=true&snippet_id=snippet_222436) [In Ukrainian].

23. Uliachenko, Yu.O. (2013). Konkurentospromozhnist ah-rarnoho sektora ekonomiki: mehanizmy derzhavnogo re-huliuvannia : monohrafiia [Competitiveness of agrarian sector of economy: state regulation mechanisms : monograph]. Kharkiv : Asotsiatsiia doktoriv nauk z derzhavnogo upravlinnia [In Ukrainian].

24. Furman, I.V. & Pronko, L.M. (2019). Formuvannia derzhavnoi prohramy pidtrymky pidpriemstv-ahrovyrobnivkiv Ukrainy z urahuvanniam svitovoho dosvidu [Formation of a gov-ernment program of support of the enterprises - agrarian manu-facturers of Ukraine taking into account world experience]. *Ekonomika APK*, 11, pp. 85-89 [In Ukrainian].

25. Cherevko, H.V. (2019). Derzhavne rehukiuivannia diial-nosti ahroholdynhiv v ymovah konkurentsii v silskomu hospo-darstvi [State regulation of activity of agrarian holdings in the conditions of a competition in agriculture]. *Ahrarna ekonomika*, vol. 12, 1/2, pp. 67-78 [In Ukrainian].

26. Shabatura, T.S. & Halitskyi, O.M. (2019). Derzhavne re-hukiuivannia v konteksti naroshchennia ekonomichnogo potentsi-alu ahroproduktivnih pidpriemstv Ukrainy [State regulation in a context of escalating of economic potential of the agrarian food enterprises of Ukraine]. *Naukovi zapiski Institutu zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 3, pp. 89-99 [In Ukrainian].

27. Yavorska, T.I. (2012). Malyi biznes u silskomu hospo-darstvi: teoriia i praktika : monohrafiia [Small-scale business in agriculture: the theory and practice : monograph]. Kyiv : NNTs "IAE" [In Ukrainian].

#### **Rusaniuk V. V. Metrics of efficiency indicators of state support for small entrepreneurship in the agricultural sector**

*The purpose of the article is to reveal the essence and features of metrics of indicators of the effectiveness of state support for small entrepreneurship in the agricultural sector of the economy in modern conditions.*

*Research methods. The methodological basis of the study was a set of methods of scientific knowledge of the system and mechanism of state support for small entrepreneurship in the agricultural sector. The achievement of the goal was facilitated by general scientific methods: empirical research (measurement, comparison, and observation), theoretical research (analysis and synthesis) as well as local (specific) analysis of situations (computational-constructive).*

*Research results. It has been established that state support is one of the components of the state regulation mechanism; a system of preferential financing of priority industries and small entrepreneurship has been established; a system of measures to increase the adaptability and competitiveness of small entrepreneurship in the agricultural sector of the economy of a controlling, executive, legislative nature. It was found that the well-known methods for assessing the economic efficiency of state support for entrepreneurship in the agricultural sector could be combined into groups of methods: structural-territorial and structural-categorical; macroeconomic national; macroeconomic supranational. It has been substantiated that the set of indicators for achieving the goals of state support is reflected in the metric of indicators. Various researchers include various metrics of indicators in the system for assessing the effectiveness of state support for small business in the agricultural sector. Methods for assessing the effectiveness of state support for small entrepreneurship in the agricultural sector can be combined into groups of qualitative and quantitative assessment of budgetary, social, economic efficiency.*

*Scientific novelty. The essence and features of metrics of indicators of the effectiveness of state support of small entrepreneurship in the agricultural sector of the economy in modern conditions is disclosed and a methodological approach to substantiating the main directions of modification of state support, which contributes to solving the problems of functioning of small entrepreneurship in the agricultural sector of the economy, is proposed. Attention is focused on the main components of expenditures for programs of state support for the development of entrepreneurship in the agricultural sector for 2021-2023.*

*Practical significance. It is advisable to use the methodological approach as a base in the system for analyzing indicators of state support for small entrepreneurship in the agricultural sector according to the statistical reporting of business entities and macro indicators of the socio-economic state of the country. Tabl.: 2. Figs.: 1. Refs.: 27.*

**Keywords:** government regulation; governmental support; performance indicators metrics; development of entrepreneurship; small entrepreneurship; agricultural sector; crisis; market.

**Rusaniuk Vasyl Vasylovych** - post-graduate student of the department of entrepreneurship, cooperation, and agro-industrial integration, National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics" (10, Heroiv Oborony St., Kyiv, 03127)  
E-mail: [rusanyuk.ur@ukr.net](mailto:rusanyuk.ur@ukr.net)

**Русанюк В. В. Метрики показателей эффективности государственной поддержки малого предпринимательства в аграрном секторе**

*Цель статьи - раскрыть сущность и особенности метрик показателей эффективности государственной поддержки малого предпринимательства в аграрном секторе экономики в современных условиях.*

*Методика исследования. Методологической основой исследования послужила совокупность методов научного познания системы и механизма государственной поддержки малого предпринимательства в аграрном секторе. Достижению*

цели способствовали общенаучные методы: эмпирических исследований (измерение, сравнение, наблюдение); теоретических исследований (анализ и синтез); а также локальные (специфические) с целью анализа ситуаций (расчетно-конструктивный).

**Результаты исследования.** Установлено, что государственная поддержка одна из составляющих механизма государственного регулирования, отлаженная система льготного финансирования приоритетных отраслей и субъектов малого предпринимательства; система мер наращивания адаптивности и конкурентоспособности субъектов малого предпринимательства в аграрном секторе экономики контролирующего, исполнительного, законодательного характера. Обнаружено, что известные методики оценки экономической эффективности государственной поддержки предпринимательства в аграрном секторе можно объединить в группы методик: структурно-территориальные и структурно-категориальные; макроэкономические национальные; макроэкономические надгосударственные. Обосновано, что комплекс показателей достижения целей государственной поддержки отображается в метрике показателей. Исследователи в систему оценки показателей эффективности государственной поддержки малого предпринимательства в аграрном секторе включают различные метрики показателей. Способы оценки эффективности государственной поддержки малого предпринимательства в аграрном секторе можно объединить в группы качественной и количественной оценки бюджетной, социальной, экономической эффективности.

**Элементы научной новизны.** Раскрыты сущность и особенности метрик показателей эффективности государственной поддержки малого предпринимательства в аграрном секторе экономики в современных условиях и предложен методический подход к обоснованию основных направлений модификации государственной поддержки, которые способствуют решению проблем функционирования малого предпринимательства в аграрном секторе экономики. Акцентировано внимание на основных составляющих расходов по программам государственной поддержки развития предпринимательства в аграрном секторе на 2021-2023 гг.

**Практическая значимость.** Методический подход целесообразно использовать как базу в системе анализа показателей государственной поддержки малого предпринимательства в аграрном секторе согласно данным статистической отчетности субъектов предпринимательства и макропоказателей социально-экономического состояния страны. Табл.: 2. Илл.: 1. Библиогр.: 27.

**Ключевые слова:** государственное регулирование; государственная поддержка; метрики показателей эффективности; развитие предпринимательства; малое предпринимательство; аграрный сектор; кризис, рынок.

**Русанюк Василий Васильевич** - аспирант отдела предпринимательства, кооперации и агропромышленной интеграции, Национальный научный центр «Институт аграрной экономики» (03127, г. Киев, ул. Героев Оборона, 10)  
E-mail: [rusanyuk.ur@ukr.net](mailto:rusanyuk.ur@ukr.net)

Статья надійшла до редакції 09.02.2021 р.

Фахове рецензування: 02.04.2021 р.

#### **Бібліографічний опис для цитування:**

Русанюк В. В. Метрики показників ефективності державної підтримки малого підприємництва в аграрному секторі. *Економіка АПК*. 2021. № 6. С. 117 – 127. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202106117>

Rusaniuk, V.V. (2021). *Metryky pokaznykiv efektyvnosti derzhavnoi pidtrymky maloho pidpriemnytstva v ahrarnomu sektori* [Metrics of efficiency indicators of state support for small entrepreneurship in the agricultural sector]. *Ekonomika APK*, 6, pp. 117 – 127 [In Ukrainian]. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202106117>

\* \* \*